
ADVIES

Voorstel van gesloten lijst van maatregelen van het Brussels Sociaal Klimaatplan

---

Aanvrager	Minister Alain Maron
Aanvraag ontvangen op	7 mei 2025
Aanvraag behandeld door	RvB
Advies goedgekeurd door de Plenaire vergadering van	21 mei 2025

*Brupartners bestaat uit 7 effectieve en 7 plaatsvervangende leden die **de representatieve werkgeversorganisaties (BECI)** vertegenwoordigen, 6 effectieve en 6 plaatsvervangende leden die **de representatieve middenstandsorganisaties** vertegenwoordigen, 2 effectieve en 2 plaatsvervangende leden die **de representatieve werkgeversorganisaties van de social-profitsector (BRUXEO)** vertegenwoordigen en 15 effectieve en 15 plaatsvervangende leden die **de representatieve werknemersorganisaties** vertegenwoordigen (6 ABVV, 6 ACV, 3 ACLVB).*

Vooraf

De richtlijn (EU) 2023/959 van het Europees Parlement en de Raad van 10 mei 2023 voorziet een grondige herziening van het systeem voor de handel in emissierechten van de Europese Unie ("ETS"-systeem), waarvan het ambitieniveau aanzienlijk werd verhoogd. In deze context heeft de EU bepalingen voorzien die erop gericht zijn :

- Te zorgen voor de transparantie van de koolstofkosten en de gevolgen ervan op de factuur van de eindverbruiker ;
- Ervoor te zorgen dat de bij het ETS-systeem betrokken actoren geen "onrechtmatige winsten" maken (NVDR : d.w.z. door hogere "koolstofkosten" door te berekenen dan ze zelf maken) ;
- De prijzen te stabiliseren (door een ad hoc-mechanisme op te nemen dat in werking zal treden zodra de koolstofprijs hoger zou liggen dan € 45/ton).

Daarnaast heeft de Europese Unie een instrument van "Sociale klimaatplannen" voorzien, opdat de door het ETS-systeem gegenereerde inkomsten zouden worden gebruikt om sociale aspecten voor zowel huishoudens als micro-ondernemingen aan te pakken (door financiële hulp te bieden aan huishoudens met een laag inkomen die in slecht presterende gebouwen wonen, of hulp om de sociale aspecten voor wat transportgebruikers betreft aan te pakken). Het doel is om de impact van de koolstofprijs op kwetsbare huishoudens, micro-ondernemingen en transportgebruikers te compenseren.

Concreet zal elke lidstaat een "Sociaal Klimaatplan" (SKP) moeten opstellen dat verschillende categorieën van steun kan omvatten om toegang tot deze financiering te krijgen.

België moet zijn SKP tegen 30 juni 2025 bij de Europese Commissie indienen. Met een budget van 2,21 miljard euro (voor 75% gefinancierd door het Sociaal Klimaatfonds (SKF) en voor 25% door Belgische cofinancieringen) wil het SKP maatregelen voorstellen om de energie-efficiëntie van gebouwen te verbeteren, duurzame mobiliteit te bevorderen en tijdelijke directe steun te bieden.

Gelet op de institutionele realiteit van ons land moet op intra-Belgisch vlak een akkoord over een Belgisch SKP voor het gebruik van de verkregen middelen worden gesloten. Bij gebrek aan een akkoord zal België over geen SKP beschikken en zal het bijgevolg niet van de Europese ontvangsten gebruik kunnen maken. Elke entiteit moet dus een SKP indienen dat van toepassing is op haar grondgebied.

Daarnaast eist de Europese Commissie dat elke lidstaat zijn SKP indient na overleg met de lokale en regionale overheden, economische en sociale partners en het maatschappelijk middenveld.

Het is in deze context dat een voorstel van gesloten lijst van in het kader van het Brussels SKP voorziene maatregelen ter advies aan Brupartners wordt voorgelegd.

Advies

Brupartners benadrukt op een positieve wijze de bereidheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om snel tot een SKP te komen (dat de milieu- en sociale ambities van het Gewest weerspiegelt). Hij herinnert eraan dat hij op 3 februari 2025 een initiatiefadvies heeft uitgebracht met betrekking tot de opstelling van een SKP in het kader van de herziening van het systeem voor de handel in emissierechten van de Europese Unie ([A-2025-001-BRUPARTNERS](#)).

1. Algemene beschouwingen

1.1 Trinomics-methode

Brupartners stelt vast dat, rekening houdend met de conclusies van Trinomics, de maatregelen van het Brusselse SKP als volgt tussen de energie- en transportsector zijn verdeeld : 67% van het budget voor "energie"-maatregelen en 33% van het budget voor "transport"-maatregelen.

Gelet op de specifieke kenmerken van het Brussels grondgebied (energiearmoede, aandeel huurders, dichtheid van het grondgebied, aanbod van openbaar vervoer, groot aandeel van ZKO's en KMO's in energie-gevoelige sectoren, ...), is **Brupartners** van mening dat de "energie"-maatregelen belangrijker zijn dan de "transport"-maatregelen.

Daarnaast is **Brupartners** van oordeel dat de methodologie die Trinomics gebruikt om de risico's op bestaansonzekerheid en kwetsbaarheid te beoordelen ("uitgavendecielen"-analyse) bepaalde vormen van kansarmoede verhuult.

Door ondervertegenwoordiging van grote kansarmoede (huishoudens die bijna niets uitgeven aan vervoer of verwarming), non-take-up van rechten of informele inkomens, is de weergave van het 1ste en 2de deciel immers vertekend. Daarnaast leidt de Trinomics-methodologie ook tot een vertekend beeld van het 10de deciel, in zoverre dat veel van de inwoners die hierin zouden moeten worden opgenomen in feite geen belaste inkomensverdieners zijn.

Hoewel de Trinomics-benadering geschikt lijkt om de budgetten van huishoudens met een gemiddeld tot hoger inkomen te documenteren, is **Brupartners** derhalve van mening dat de analyse gedetailleerder had kunnen zijn, door met name het statistische concept van "equivalent inkomen"-decielen te gebruiken dat rekening houdt met de grootte van de huishoudens.

Daarenboven vindt **Brupartners** het noodzakelijk om meer rekening te houden met het aantal begunstigden van een verhoogde tegemoetkoming in een bepaald gebied (de meest robuuste indicator van het aantal rechthebbenden) om met name het gewicht van Brussel in de verdeelsleutel te vergroten.

Brupartners is van mening dat de Trinomics-methodologie vertekeningen bevat die nadelig zijn voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en herinnert eraan dat het SKP tot doel heeft de effecten van ETS 2 op een "kwetsbaar" publiek te compenseren. Hij benadrukt dat het belangrijk is om over nauwkeurige en representatieve gegevens inzake armoede te beschikken, zodat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn deel van het budget op legitieme wijze zou kunnen verdedigen. **Brupartners** wijst er ook op dat de Trinomics-analyse een "momentopname" is, terwijl de toekomstige federale maatregelen de onzekerheid de komende jaren nog zouden kunnen vergroten.

1.2 Insluiting van alle micro-ondernemingen

Brupartners wijst erop dat de Europese definitie van een onderneming alle micro-ondernemingen omvat, inclusief de vzw's. **Brupartners** stelt echter vast dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een uitsluitingscriterium voor gedeeltelijk gesubsidieerde structuren aan de definitie van micro-ondernemingen heeft toegevoegd. In combinatie met de criteria met betrekking tot het aantal werknemers en de gemaakte winst, leidt dit criterium tot de feitelijke uitsluiting van de meerderheid van de Brusselse vzw's.

Brupartners betreurt deze keuze ten zeerste. Hij is van mening dat, gelet op de Europese definitie van een onderneming, alle vzw's, met name deze die werkzaam zijn in de social-profitsector, aanspraak op de titel van onderneming zouden moeten kunnen maken.

Daarnaast vestigt **Brupartners** de aandacht op de aanzienlijke kostenstijgingen die zullen worden ondervonden door actoren die diensten verlenen aan het publiek, in het bijzonder aan kansarmen. Deze stijgingen zullen niet worden gecompenseerd, in die zin dat deze actoren de index van hun uitgaven niet zullen zien stijgen (aangezien het om werkingskosten gaat). **Brupartners** vraagt derhalve dat de vzw's, ongeacht of ze al dan niet aan de al vastgestelde criteria voldoen (aantal werknemers, gemaakte winst, subsidiëeringsgraad), in het toepassingsgebied van het SKP zouden kunnen worden opgenomen ten aanzien van het kwetsbare publiek waartoe ze zich richten.

Brupartners vraagt derhalve om niet alleen vragen te stellen, maar ook om dit standpunt inzake het in aanmerking nemen van de social-profitsector in Verordening 2023/955 tot instelling van een SKF bij de Europese Commissie te verdedigen. Hij meent dat het niet in aanmerking nemen van deze sector zou indruisen tegen de doelstellingen die het SKF zelf nastreeft. Daarnaast vraagt hij dat :

- Indien de social-profitsector in het toepassingsgebied van het SKF zou moeten worden opgenomen, deze sector in maatregel E4 zal worden opgenomen en er andere bijkomende maatregelen zouden kunnen worden overwogen ;
- Indien zou worden bevestigd dat een deel van de social-profitsector van het toepassingsgebied van het SKF wordt uitgesloten, de ETS 2-inkomsten maatregelen zullen komen ondersteunen die een "afspiegeling" zijn van deze die voor de micro-ondernemingen zijn voorzien (rekening houdend met de specifieke kenmerken van de social-profitsector).

Brupartners vestigt de aandacht op het feit dat de federale maatregelen in dit stadium de social-profitondernemingen niet ondersteunen, gezien deze niet van fiscaal aftrekbare maatregelen kunnen genieten.

In verband met de E4-premies waarvan sprake, wijst **Brupartners** erop dat deze via instanties zoals "Economie Brussel Werkgelegenheid" worden toegekend, maar dat ze slechts beperkt toegankelijk zijn voor vzw's. Wat energierenovatie betreft, is het voor social-profitondernemingen gemakkelijker om gebruik te maken van het instrument van de Renolution-premies dat door Leefmilieu Brussel wordt beheerd (categorie I - standaard of via categorie II - bepaalde NACE-codes voor gemeenschapsdiensten). Dit toont aan dat de invoering van maatregelen die een "afspiegeling" van deze die voor de micro-ondernemingen zijn voorzien, afgezien van het feit dat ze onzeker zijn, zal moeten leiden tot een aanpassing naar instrumenten die aan de social-profitsector zijn aangepast (bijvoorbeeld via de Renolution-premies van Leefmilieu Brussel of de subsidiërende overheden die bij de sector betrokken zijn (VGC, GGC, COCOF)).

Tot slot benadrukt **Brupartners** de noodzaak om een rechtvaardige behandeling te verzekeren voor privé-instellingen die in de social-profitsector werkzaam zijn (crèches, rusthuizen, ...).

1.3 Federale maatregelen

Brupartners neemt er akte van dat de structuur van het Belgisch SKP voorziet in een pakket federale maatregelen (waarvan het budgettaire gewicht nog onzeker is gezien het zal afhangen van onderhandelingen over de verdeelsleutel en arbitrages binnen de federale regering) om de gewestelijke maatregelen te begeleiden. Onder voorbehoud van bevestiging zou de federale regering naar de volgende twee hoofdmaatregelen toewerken :

- Directe inkomenssteun voor kwetsbare burgers ;
- Fiscale aftrekbaarheid voor ondernemingen op groene investeringen die erop gericht zijn het energieverbruik te verminderen.

Brupartners is van mening dat een voorziening voor directe inkomenssteun aangewezen is als een snelle uitfasering van de voorziening is gepland (zoals voorzien in de richtlijn). Indien echter zou worden overwogen om deze inkomensondersteuning via de OCMW's te organiseren, vraagt hij om erop toe te zien dat deze goed zouden worden afgestemd op de voorzieningen die de sociale bijstand plafonneren. Het is immers van essentieel belang dat het additionaliteitsbeginsel, dat overigens door de Europese regelgeving wordt opgelegd, wordt gewaarborgd door ervoor te zorgen dat deze steun een aanvulling is op de bestaande steun (en deze niet vervangt). Bovendien wijst **Brupartners** erop dat hij in zijn advies [A-2025-001-BRUPARTNERS](#) heeft benadrukt dat hij het aangewezen vindt dat de beschikbare bedragen worden bestemd voor de financiering van intensieve steun en de financiering van investeringen om een sociaal rechtvaardige en economisch duurzame energietransitie mogelijk te maken. Daarnaast benadrukt hij dat één van de beoogde effecten van de ETS-voorziening erin bestaat om een prijsverschil ten gunste van elektriciteit te creëren om de CO₂-uitstoot te verminderen door het verbruik van gas, benzine en stookolie te verminderen. Het gebruik van de beschikbare fondsen om de prijsstijging van fossiele brandstoffen volledig te compenseren, zou indruisen tegen deze doelstelling, gezien dit zou leiden tot een prijsstijging zonder dat veranderingen in de consumptiegewoonten worden aangemoedigd. In dit opzicht zou het SKP zijn middelen moeten richten op ondersteuning en begeleiding om de vraag naar fossiele brandstoffen te verminderen (isolatie van gebouwen, verbeterde processen, transitie naar een duurzamer energiegebruik, ...).

Brupartners wijst erop dat elke maatregel inzake belastingaftrek gericht op micro-ondernemingen veronderstelt dat deze voldoende winst maken om efficiënt van deze voorziening gebruik te maken.

Een dergelijke voorziening zal derhalve waarschijnlijk weinig worden gebruikt omdat "kwetsbare" micro-ondernemingen zeer weinig winst maken. Bovendien is het niet zeker dat "kwetsbare" micro-ondernemingen over de nodige financiële middelen en voldoende cashflow beschikken om te investeren. **Brupartners** vreest dan ook dat deze maatregel zijn doel niet zal behalen. Ter informatie, op het niveau van het Waals Gewest bestaat een systeem van "overbruggingskredieten" voor duurzame investeringen, waarbij de te investeren bedragen kunnen worden voorgesloten (de micro-onderneming moet vervolgens het voorgesloten bedrag terugbetalen minus de subsidie/fiscale aftrek waar ze recht op heeft). Dit model is vergelijkbaar met de Energy&Reno-voorziening die bij BRUSOC is opgezet.

Tot slot stellen **de representatieve organisaties van werkgevers, middenstand en werkgevers van de social-profit** voor om de volgende "federale" maatregel toe te voegen : steun voor sociale leasing van elektrische bedrijfsvoertuigen voor professionals. Indien een dergelijke maatregel niet op federaal niveau zou worden vastgesteld, vragen zij om in het kader van toekomstige gewestelijke maatregelen een gepaste reactie te overwegen om deze te compenseren.

2. Bijzondere beschouwingen

Alvorens zich in detail over elk van de 7 voorgenomen maatregelen uit te spreken, formuleert **Brupartners** de volgende beschouwingen :

- **Brupartners** vraagt een zo groot mogelijke harmonisatie tussen de Gewesten en de federale overheid op het vlak van definities/criteria na te streven, met name met betrekking tot het begrip "kwetsbaarheid" ;
- **Brupartners** benadrukt het belang van goede coördinatie en de noodzaak dat de gewestelijke SKP's elkaar aanvullen, vooral als het om de mobiliteitsaspecten gaat ;
- **Brupartners** benadrukt dat het belangrijk is om de doelgroepen te bereiken, om de impact van de voorzieningen te maximaliseren en het fenomeen van "non-take-up" te voorkomen, d.w.z. het niet gebruiken van rechten of diensten waar mensen nochtans recht op hebben ;
- Ter ondersteuning van de steunmaatregelen nodigt **Brupartners**, in het kader van de energiebepalingen, uit om de samenwerkingen tussen de diensten die verantwoordelijk zijn voor de ondersteuning van de doelgroepen en de professionals uit de sector te bevorderen, door met name de dynamiek te valoriseren die al tijdens de workshop "ondersteuning" van Renolution in gang werd gezet ;
- **Brupartners** vindt het noodzakelijk om een doeltreffende monitoring van de effecten van het SKP op energiearmoede en de modal shift te waarborgen. Daarom vindt hij dat het Bestuur dat met deze opdracht zal zijn belast, over adequate middelen voor monitoring, controle en evaluatie moet beschikken ;
- **Brupartners** benadrukt dat het belangrijk is om de genderdimensie in elke beoogde maatregel te integreren, zoals dit trouwens door de Europese richtlijnen is vereist ;
- **Brupartners** wijst erop dat het moeilijk is om zich in het kader van de energiebepalingen op de huurders te richten (ook al is deze categorie oververtegenwoordigd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest). Nochtans is deze groep potentieel kwetsbaarder en machtelozer ten overstaan van energiearmoede. **Brupartners** benadrukt dat deze problematiek van doelgerichtheid ook commerciële huurders aanbelangt en vindt het derhalve noodzakelijk dat het SKP over beweegruimten zou beschikken en een geleidelijke verbetering van zijn sociale doelgerichtheid zou toelaten ;
- **Brupartners** is van mening dat de vervoersbepalingen meer zouden kunnen voorzien om de toegang tot stedelijk en voorstedelijk openbaar vervoer te verbeteren (door bijvoorbeeld een kosteloosheidsenveloppe van "BruPass XL" te financieren).

2.1 Maatregel E1 : Pre-gefinancierde en uitgebreide premies voor huishoudens

Omdat ze vaststellen dat dit mechanisme voor bepaalde verhuurders zou kunnen worden opengesteld, verdedigen **de representatieve werknemersorganisaties** het essentiële principe van een conventionering, die een mechanisme bevat van beperking van de huurverhogingen tot de index, van niet-uitzetting uit de huurovereenkomst tijdens/na werken en van verlenging van de huurovereenkomsten ten gunste van de huurder. Dit alles bindt het huishouden-verhuurder dat de subsidie ontvangt voor meerdere jaren (afhankelijk van de investering). Ze wijzen erop dat deze sleutel, die waarborgt dat de EPB-winsten expliciet ten goede komen aan de huurders in de vorm van energiebesparingen, tijdens de raadpleging van Brussel Leefmilieu door de hele sociale en huisvestingssector werd gevraagd. Verhuurders die ermee instemmen om te investeren, zullen uiteraard door de voorgefinancierde premie in kapitaal gefinancierd blijven worden, wat het directe voordeel van de subsidie is. **Deze organisaties** juichen het feit toe dat dit expliciet in het voorstel van gesloten lijst van maatregelen van het Brussels SKP is opgenomen, zoals bedacht door het bestuur en gevalideerd door het kabinet.

Daarnaast zijn **de representatieve werknemersorganisaties** van mening dat, gezien het van cruciaal belang is om de Renolution-premies op kwetsbare huishoudens te richten, het essentieel is om ervoor te zorgen dat de steunmaatregelen goed op het profiel van de begunstigten zijn afgestemd, in het bijzonder voor kwetsbare huishoudens, of het nu gaat om eigenaars-bewoners of huurders.

Hoewel **de representatieve organisaties van werkgevers, middenstand en werkgevers van de social-profit** het aangewezen vinden om instrumenten te voorzien om ervoor te zorgen dat de toegekende steun ook de huurders ten goede komt, benadrukken ze niettemin het feit dat renovatiewerken aan een woning een zekere persoonlijke investering vanwege de eigenaars veronderstellen (of het nu gaat om bewoners of verhuurders). Omdat eigenaars-verhuurders hun belangstelling voor de energiekwaliteit van hun goed(eren) zouden kunnen verliezen of niet meer in de Brusselse markt zouden willen investeren, terwijl ze een belangrijk deel van het huurwoningenbestand uitmaken, vinden **deze organisaties** het van essentieel belang dat ook eigenaars-verhuurders er belang bij zouden hebben om tot energierenovaties over te gaan.

Brupartners is van oordeel dat tewerkstelling in het kader van de energietransitie ook een belangrijke inzet is (des te meer in een context van een onderaanbod van diensten in de renovatiesector). In dit opzicht is een goede afstemming van de sectorale op de publieke spelers noodzakelijk, zoals deze binnen Construcity.brussels wordt bewerkstelligd.

De steunvoorzieningen die in het kader van de Renolution-strategie zijn opgezet, vormen een interessante basis. **Brupartners** vindt het echter belangrijk om het premieprogramma voor ondernemingen (met inbegrip van de social-profitactoren) te herzien om het beter toegankelijk te maken. Er moet een duidelijkere complementariteit komen tussen de Renolution-premies en de premies die door Brussel Economie-Werkgelegenheid worden toegekend. Ervaring op het terrein kan een nuttige bijdrage leveren aan deze hervorming om de voorzieningen beter aan de realiteit aan te passen.

Tot slot beveelt **Brupartners** aan om de maatregelen niet alleen tot de F- en G-profielen te beperken, maar om de subsidiabiliteitscriteria uit te breiden op basis van het vermoeden van energiearmoede, met inbegrip van huishoudens die in klasse D of E ingedeelde woningen zijn gehuisvest, of ze nu eigenaars-bewoners of huurders zijn.

2.2 Maatregel E2 : Ecoreno-kredieten met 0 % rente

Brupartners vraagt om de subsidiabiliteit niet tot een specifiek ventilatiesysteem te beperken. Hij vindt het belangrijk om een ventilatiesysteem te hebben dat coherent is met de woning en dat de goede gezondheidstoestand van de woningen en een goede luchtkwaliteit waarborgt.

Brupartners vraagt om het begrip "0%-categorie volgens de termen van het SKP" te verduidelijken. Hij is met name van mening dat de subsidiabiliteitscriteria duidelijk moeten worden gedefinieerd.

Tot slot is **Brupartners** van mening dat de "beperkte terugbetalingscapaciteit" zou kunnen worden omkaderd door een plafond uitgedrukt als een percentage van de richtprijs van de woning, gebaseerd op een evaluatie uitgevoerd door een begeleider in het kader van een socio-technisch onderzoek.

2.3 Maatregel E3 : Versterking van de systemen en programma's voor de begeleiding van huishoudens

Ter ondersteuning van de steunvoorzieningen voor huishoudens beveelt **Brupartners** aan om voor elk type steun expliciete overeenkomsten op te stellen, waarin de ingezette middelen en de verwachte resultaten duidelijk worden omschreven.

Daarnaast is **Brupartners** van mening dat het niet aangewezen zou zijn om een nieuwe structuur op te zetten en dringt erop aan dat elk nieuw ondersteuningsmechanisme op bestaande voorzieningen zou worden gebaseerd.

2.4 Maatregel E4 : Meer energieadvies voor micro-ondernemingen

Brupartners vindt de wens om de steun voor micro-ondernemingen via het EnergiePack te versterken positief.

Wat de financiering betreft, vraagt **Brupartners** om twee voorzieningen te combineren die als complementair worden beschouwd. Enerzijds een versterking van de kredietmechanismen die worden aangeboden door BRUSOC, met name via het product "Energy&Reno" (terbeschikkingstelling van financiële middelen via het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, mogelijkheid om een verlaagde rentevoet toe te passen om de toegankelijkheid tot de voorziening te verbeteren). Anderzijds een betere toegang tot de premies "Investerings/Transitie" van Brussel Economie Werkgelegenheid (verhoging van het cofinancieringspercentage, met een verhoging van het basispercentage van 30% naar 50%).

Brupartners vindt het hoe dan ook absoluut noodzakelijk dat alle "kwetsbare" micro-ondernemingen, ongeacht de sector waarin ze werkzaam zijn, van deze steun zouden kunnen genieten.

Op de middellange termijn vindt **Brupartners** het ook belangrijk om het Renolution-premieprogramma voor ondernemingen te herzien om de impact en doeltreffendheid ervan te vergroten.

2.5 Maatregel T1 : Portefeuille voor lage-emissiemobiliteit (LEM Wallet): individuele ondersteuning voor de modal shift

Brupartners is van oordeel dat de modal shift-doelstelling ook het gebruik van duurzame vervoerswijzen moet aanmoedigen door middel van maatregelen om mensen op te leiden en hen te leren deze vervoerswijzen te gebruiken. In dit opzicht moeten initiatieven zoals "Solidaire velo" worden ondersteund, met als doel om van de "LEM Wallet"-voorziening een allesomvattend instrument te maken om mensen ertoe aan te zetten om met andere vervoerswijzen te experimenteren.

Tot slot stelt **Brupartners** voor om deze maatregel naar "kwetsbare" micro-ondernemingen uit te breiden.

2.6 Maatregel T2 : Fietsverhuur op lange termijn

Brupartners is van mening dat deze voorziening een reëel potentieel heeft als instrument voor sociale inclusie en het doorbreken van barrières, op voorwaarde dat ze universeel op alle aanvragers in Brussel is gericht.

Om de levensvatbaarheid ervan op lange termijn te waarborgen, raadt **Brupartners** aan om deze maatregel vergezeld te laten gaan van een aanbod van beveiligde stallingen (het ontbreken van een fietsenstalling aan huis is een potentieel obstakel en een groot risico voor de duurzaamheid van deze oplossing).

Tot slot stelt **Brupartners** voor om deze maatregel naar "kwetsbare" micro-ondernemingen uit te breiden.

2.7 Maatregel T3 : Persoonlijk mobiliteitsadvies voor huishoudens en micro-ondernemingen

Brupartners is van mening dat maatregelen met betrekking tot de mobiliteit van werknemers in overleg met de werknemers moeten worden geïmplementeerd, op basis van goede praktijken zoals die in het kader van bedrijfsvervoerplannen zijn ontwikkeld (voorbehouden aan ondernemingen met meer dan 100 werknemers).

